

๓. แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

จากการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาฯ พบว่า

๓.๑ การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ได้ดำเนินการ ดังนี้

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ขับเคลื่อนการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายให้ครูได้ชำระหนี้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือการรวมหนี้มาไว้ที่สถาบันการเงินแหล่งเดียว หรือรวมหนี้ไว้ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกระบี่ โดยสหกรณ์ ออมทรัพย์ครูฯ ได้กำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับการผ่อนชำระหนี้ของครูให้ได้มากที่สุด โดยต้องมีเงินเดือนคงเหลือสุทธิเพื่อการดำรงชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ตลอดจนเร่งพัฒนาครูบรรจุใหม่ และครูทุกกลุ่มให้มีความรู้สร้างวินัยการบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษามีการดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจเพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย โดยการประชาสัมพันธ์การลงทะเบียนโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูฯ ให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ สถานศึกษาได้มีการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมสิน น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีพ ดูแลควบคุมการกู้เงิน โดยไม่อนุญาตให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กู้เงินจากสถาบันทางการเงิน ที่มีเงินเดือนน้อยกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของเงินเดือน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วน ยังมีภาระหนี้สินที่ยังเป็นปัญหาผูกพันต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญของการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยดำเนินการตามนโยบาย ติดตามผลการดำเนินการสำรวจเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเร่งดำเนินการช่วยเหลือให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสภาพคล่องในการชำระหนี้

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียนเอกชนจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอต่อนักเรียนอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์มากที่สุด

๓.๒ ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบาย ฯ แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

๑) การสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด จำแนกเป็นรายสังกัด ดังนี้

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ได้ดำเนินการแบ่งกลุ่มสภาพหนี้ เป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มสีแดง (ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี/ มีเงินเดือนคงเหลือน้อยกว่า ๓๐%)

- ข้าราชการประจำ จำนวน ๐ ราย

กลุ่มสี่เหลือง (เงินเดือนคงเหลือมากกว่า ๓๐%)

- ข้าราชการประจำ จำนวน ๑,๐๐๕ ราย

กลุ่มสี่เขียว (ไม่มีหนี้สิน)

- ข้าราชการประจำ จำนวน ๓๖๐ ราย

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ดำเนินการส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องการแก้ไขปัญหาหนี้สิน เข้าร่วมอบรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงิน

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการสำรวจผู้เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูฯ มีดังนี้ ประเภทข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มสี่เขียว จำนวน ๒ คน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ทำการสำรวจความต้องการกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครู ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำงบประมาณเสนอต่อกระทรวงการคลัง รวมทั้งวางแผนบริหารและดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การดำเนินการของสถานีแก้หนี้/คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัด ในการดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกเป็นรายสังกัด ดังนี้

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ให้คำปรึกษาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการลงทะเบียนแก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา การลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการระบบโปรแกรมแก้หนี้ออนไลน์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ ของผู้ลงทะเบียนในระบบโปรแกรมแก้หนี้ออนไลน์ โดยได้มีการรวบรวมข้อมูลคำร้องของครูและบุคลากรทางการศึกษา และได้ดำเนิน งานร่วมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกระบี่ โดยประชาสัมพันธ์ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมหนี้ หรือปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรในสังกัดที่มีความประสงค์ที่จะดำเนินการรวมหนี้ และปรับโครงสร้างหนี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกระบี่ โดยมีเป้าหมายให้ครูได้ชำระหนี้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือการรวมหนี้มาไว้ที่สถาบันการเงินแหล่งเดียว ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกระบี่ ได้กำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับการผ่อนชำระหนี้ของครูให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยประธานคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกระบี่ จำกัด พร้อมคณะกรรมการร่วมพูดคุยหารือการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา และได้มีการลดอัตราดอกเบี้ยจากร้อยละ ๕.๖๕ เหลือร้อยละ ๕.๔๐

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมกันระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ครูส่วนราชการและสถาบันการเงิน จัดทำระบบข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมของวิทยาลัยฯ ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ และข้อมูลหนี้สินครู จากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและ

สถาบันการเงิน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และพนักงานราชการ รวมถึงข้าราชการ บำนาญประสานความร่วมมือ จากสถาบันการเงิน ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินและบุคลากรทางการศึกษา รวบรวมจัดส่งข้อมูลปัญหาหนี้สินของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รายงานผลสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงาน ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (ส.ก.ส.ค) เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ตลอดจนประสานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูภูเก็ต เพื่อให้ความช่วยเหลือ ซึ่งได้รับการตอบรับและให้ความ ช่วยเหลือด้วยมาตรการต่างๆ ด้วยดี

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้จัดประชุมร่วมกับ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู และสถาบันการเงิน อาทิ ธนาคารกรุงไทย, ธนาคารออมสิน, ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรฯ ในการเจรจาหรือให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นลูกหนี้ โดยการปรับโครงสร้างหนี้ รวมหนี้ หรือยืดระยะเวลาการชำระหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำรงชีพได้ และมี เงินคงเหลืออย่างน้อยร้อยละ ๓๐ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยคงเหลือ ร้อยละ ๕ เพื่อให้สมาชิกได้กู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าของสถาบันการเงิน การส่งเสริม สนับสนุน เสริมสร้าง วินัยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานวางแผนทางการเงิน ให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้อย่างยั่งยืน การบริหารการเงิน การออม

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษา โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล เป็นโรงเรียนเอกชนที่มีความพร้อม ในการ จัดหาแท็บเล็ต อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตรองรับความต้องการของนักเรียน และใช้ในการเรียนการสอน

๓) การส่งเสริม สนับสนุน เสริมสร้างวินัยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่ ปฏิบัติงานในหน่วยงานวางแผนทางการเงิน ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้อย่างยั่งยืน การบริหาร การเงินการออม จำแนกเป็นรายสังกัด ดังนี้

- การอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการเพื่อ เสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน เช่น “ครูไทยยุคใหม่ เข้าใจการเงิน” หลักสูตร “ครูรุ่นใหม่ หัวใจ พอเพียง” เป็นต้น

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษา ได้จัดทำฐานข้อมูลทะเบียนของครูที่ลงทะเบียนแก้ไขปัญหาหนี้สิน (DATA BANK) กับทุกสถาบันการเงิน เปิดคลินิกบริการให้คำปรึกษา กลั่นกรอง สอบถามปัญหา ก่อนลงนามหนังสือยินยอม ให้หักเงินเดือน ที่จ่ายหรือหนังสือผ่านสิทธิเพื่อนำไปประกอบในการยื่นขอกู้เงินกับสถาบันการเงิน มีกลุ่ม line เพื่อเพิ่ม ช่องทางให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยในการใช้จ่ายเงิน และการออมและรวมหนี้ของสถาบันการเงินประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือข้าราชการครูในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จากสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น ธนาคารออมสินร่วมแก้หนี้ครู ลดดอกเบี้ยเป็น ๑ % ต่อปี อัตโนมัติตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๗ ช่วยลดเงินต้นได้เร็ว สำหรับผู้กู้ ชำระหนี้ดีและมีสถานะหนี้ปกติ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรการบริหารจัดการด้านการเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงาน

ก.ค.ศ. โดยอบรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ครูฉลาดรู้ด้านการเงิน TEACHER'S FINANCIAL LITERACY ตามนโยบาย “แก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดเข้าร่วมอบรมหลักสูตรดังกล่าว เพื่อวางแผนและบริหารหนี้สินส่วนบุคคล

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ ทำการประชาสัมพันธ์การอบรมหลักสูตร ครูไทยยุคใหม่ เข้าใจการเงิน” หลักสูตร “ครูรุ่นใหม่ หัวใจพอเพียง ให้บุคลากรในสังกัดทราบและเข้าร่วมการอบรมฯ

- การอบรมหลักสูตรอื่นๆ ที่หน่วยงานจัดขึ้น

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษา ได้ดำเนินการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมโครงการจัดอบรมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ที่จัดให้กับสมาชิกใหม่ทางด้าน การวางแผนการใช้จ่ายเงิน วินัยทางการเงิน และสิทธิประโยชน์ของสมาชิก ฯลฯ

๓.๓ ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค

๑) ผู้ที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้รับบำนาญ ซึ่งมีเงินคงเหลือน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ไม่สามารถ ดำเนินการรวมหนี้กับสถาบันการเงินได้ เพราะมีเงินคงเหลือไม่เพียงพอ

๒) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแก้หนี้ มีภาระหนี้สินจำนวนมากที่ไม่สามารถหักที่จ่ายได้ทุกรายการ จำเป็นต้องนำเงินสดไปจ่ายด้วยตนเอง

๓) การแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการระหว่างเจ้าหนี้รายต่างๆ กับลูกหนี้และสถานีแก้หนี้ฯ

๔) ข้อมูลรายได้และหนี้สิน ของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ยังถือเป็น ข้อมูลลับที่เผยแพร่ไม่ได้ โดยเฉพาะหนี้ในระบบ

๕) ข้าราชการบำนาญติดต่อยาก และไม่มีข้อมูลโดยเฉพาะหนี้สินนอกระบบ

๖) การไกล่เกลี่ยการฟ้องร้องคดีอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานีแก้หนี้ครู

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑) ต้องประหยัด อดออม หาทางเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายสำหรับครอบครัว เพื่อประคองให้สามารถชำระหนี้ได้อย่างสม่ำเสมอ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น หนี้สินก็จะลดลง หากไม่ไปสร้างหนี้เพิ่มอีก และนำหลักทรัพย์ที่มีอยู่ ไปเปลี่ยนแปลงเป็นตัวเงินเพื่อชำระหนี้

๒) ผู้เข้าร่วมโครงการแก้หนี้ของมีความตั้งใจที่จะแก้หนี้และหากมีทรัพย์สิน อาจจำเป็นต้องจำหน่าย/ขายทรัพย์สิน เพื่อลดภาระหนี้บางส่วน

๓) ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีวินัยทางการเงิน

๔) ประสานงานกับสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ตามระเบียบ
- ๑) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเงินคงเหลือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นไป
 - ๒) ข้าราชการบำนาญรับทราบข้อมูลจากกลุ่มไลน์สหกรณ์ออมทรัพย์ครูซึ่งเป็นสมาชิก
 - ๓) ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปรับโครงสร้างหนี้
 - ๔) สามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ๑) จัดทำคู่มือการนิเทศ ติดตาม แบบบูรณาการโดยใช้ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพเป็นฐาน
- ๒) นิเทศ ให้ความรู้ประเด็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๓) นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ และกำหนดมาตรการในการดำเนินการแก้ไขปัญหา
- ๔) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงข้าราชการบำนาญที่มีหนี้สินให้ความสำคัญและร่วมลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการผ่านระบบออนไลน์ ทำให้หนี้สินได้รับการช่วยเหลือเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับผู้ประสบปัญหาหนี้วิกฤติ

๓.๕ ข้อเสนอแนะ

- ๑) ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และสถาบันการเงิน โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับส่วนกลาง ควรทำ MOU เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในเป้าหมายเดียวกัน
- ๒) ส่งเสริมให้ครูได้มีอาชีพเสริม นอกจากเงินเดือน เพื่อให้สามารถใช้จ่ายได้เพียงพอกับการดำรงชีพในปัจจุบัน
- ๓) ควรกำหนดให้มีการปฐมนิเทศ ให้ความรู้ในด้านวินัยการเงินและการวางแผนการออม การใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับบรรจุเป็นข้าราชการ
- ๔) กำหนดให้สอดแทรกความรู้และการดำรงตนตามแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง